

Twå hittils outgifna swenska mystèrer /

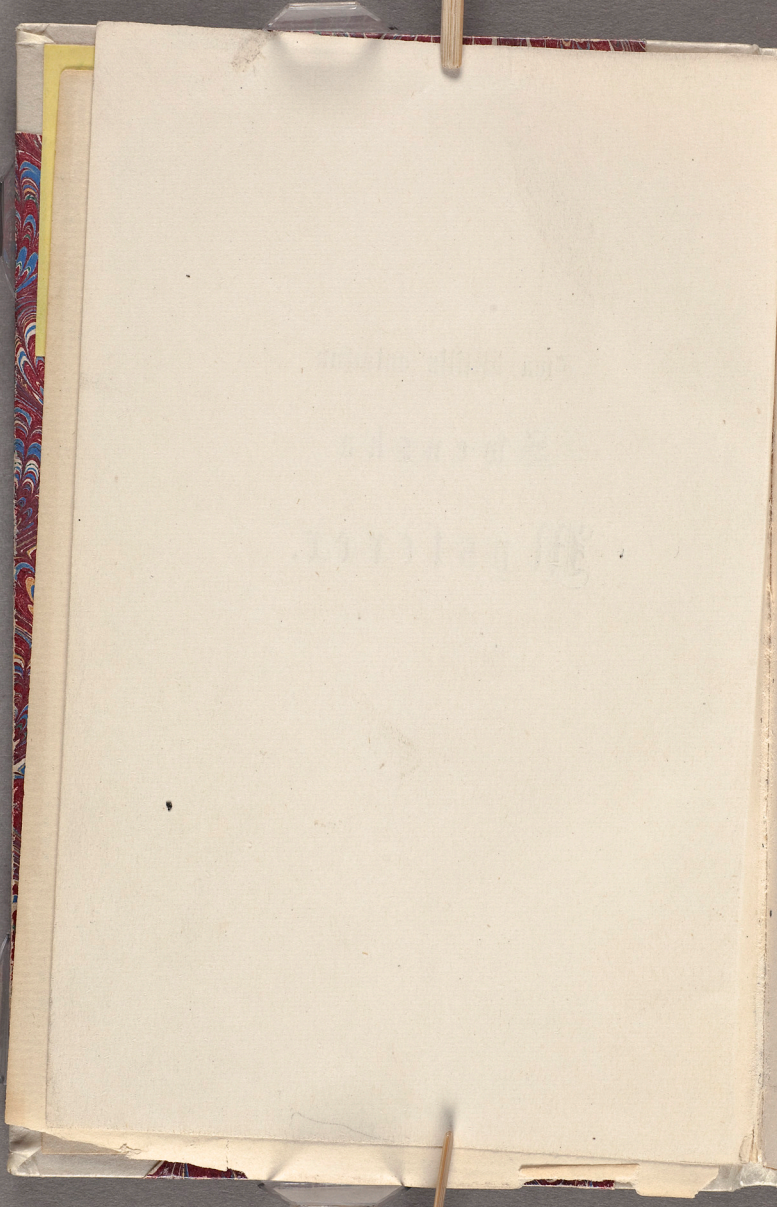
81 *Faz*

National Library
of Sweden

Twå hittills outgifna
S w e n s k a
M y s t è r e r .

1864

De Creatione Mundi.

Om Meniskiones Skapelse,
Och Hennes fall:
Enn lithen Tractat vpå rijm,
Agerat.

Stockholm, 1864. B. N. Norstedt & Söner.

De Creatione Mvndi.

Prologus.

Alzmectigh Gudh medh sinne helgha nådhe,
Komme ofz till hielp tröst och rådhe.
Gott folk i horen nu till,
Huru diäffuulen öffuade m3 Effua itt spill.
Then samma diäffuel heter lucifer,
I första begynnelsen var han gudi när.
Och hade i himmelen glädie och stor lisa,
För andra änglar hade han fördel vill iagh beuisa.
Han var then högste i himmelens hus,
För andra änglar bar han stort lius.
Han sat öffuer nijo ängla kora,
Förty seck han högfärdighet stora.
Hans högfärdighz honom så vprätta,
At han sigh på en hogan stoll sätte.
Och bödh them alla höra sitt budh,
Och mente sigh vara mectigh som gudh.
Men gudh ville thett tå icke lidha,
At han m3 högfärdighz sigh så skulle pryda.
Ty togh han vndan sin heliga handh,
Tå miste han strax then helge andh.
Och föll så nidher aff himmelrich,
Till heluetes pina euinnerligh.

Medh honom en otaligh ängla skara,
 För hans stora högfärd monde gud t3 göra.
 Jag säger idher sant och icke löghn,
 The fulle som regn i nijo dygn.
 Men gudh ville thz rumm ey förtappa,
 Ther till menniskia mondhe han skapa.
 Och infatte henne i paradys,
 Ther hon skulle leffua och vara vijs.
 Och effter dödhden vpffylla thett rum,
 Som änglana vtaff ffullo, och vore tom.
 Men diäffulen lätt sigh thz fförsnä.
 At menniskian skulle then glädie ffää.
 Thz skaffte han sigh till en piggha,
 Så mondhe han vpp till paradys stiga.
 Thz skedde ofs alla till forgh och we,
 Som vij i thetta spell ffå höra och se.
 Therfföre varer nu alla stilla,
 Ath här vtinnan kommer ingen förnuilla.

Gudh sägher till ängelen.

Wij haffuom väll skapatt alsköns tingh,
 Jordh, gräs, trä, och vatn om kringh.
 Himmil, vädher, korn, och kiärna,
 Soll, och månat, och liusa stiärna.
 Skapom it tingh till them all,
 - Huilket öffuer them vara skall.
 I all skapelse och tidhett,
 Effter mit eget anlett.

[13 raders tomrum]

Wij villiom honom aff iordhen skapa,
 At han skal högfärdighz förtappa.
 Ängla fora som här fföllo nidh,
 I staden vilom wij honom quäkia vidh.
 Ther effter giffuom honom siääll och lifff,
 Och att lifffua mz glädie fförutan kiff.
 Jagh honom och mykht mer vill ärna,
 Himmelriket giffuer iagh honom gärna.
 Och ey allenast skapar iagh han,
 Bthan och then aff honom födas kan.
 Bthan och mer vill iagh honom beprydha,
 Medh ängla skruff om han vill lydha.

Ängelenn fuarar gudhi.

Alt titt tall thet bliffua stadhfäst,
 Igenom tinom ordom alrabääst.

Gudh tijll Adam.

Statt wpp Adam första mann,
 Wij vilom gå i paradis fram.
 Jag vill tigh ther inplantera,
 Medh glädie och ffrögdh ytermera.
 Wäll ähr tigh adam wäll är tigh nu,
 Deieligh skapelse haffuer thuu.
 Krop och siäll medh lifff och sinne,
 Förnumstigh i krafft och minne.
 [10 raders tomrum]
 Thinom barnom iagh giffuer och såå,
 Stora och små som komma må.
 Thz giffuer iagh tigh min käre vänn,
 Migh hoppas tu löner migh well igen.

Adam suaradhe.

Loff heder och ärha, och vördighet,
 Vari tigh gudh i himmelrick.
 Som så aldeles skapade migh,
 Enkannerliga effther siälffuan tigh.
 Besynnerligh offuer all Creatur,
 Sich iagh medh tigh så godh natur.
 Ach huad iagh ähr nu myklytt rick,
 Förty iagh ähr til sielffuan lick.
 Iagh vill tigh halla fför min gudh,
 Och altidh holla titt helga budh.

Gudh till änglanar.

Mannen kan icke allena bliffua,
 Och ey fföruthan stalbrodher bliffua.
 Han skall haffua bådhe roo och lisa,
 Och änglanars fordell vill iagh beuisa.
 Quinnan skall altidh mannen hugsuala,
 Och aldrigh bedröffuan eller leggian i dualla.
 Hon skall vara aff hans sidoreff,
 Och aldrigh aff honom tryckias nedh.
 The skola och vara misfundelike,
 Och intz tera huart annat suite.
 Men om the vilia annat att göra,
 Så skall iagh them aff paradys föra.
 Om te vilia lyda och leffua wäll,
 Både mz sinne, veett, och skäll.
 Så skåla te båda till lika vara säll,
 Guinnerliga leffua, och ffara wäll.

All skapat tingh them vndergiffua,
 Jagh vill te skola ther aff väll liffua.
 Ther effter skolla the ffå stor Noo,
 Guinnerliga mz migh i himmelen boo.

Ängelän suarade,
 Wärdige ffadher thz tu hassuer sact,
 Att ffullkomna, thes hassuer tu mact.

Gudh till Adam.

Statt wp adam tu hassuer nu maka,
 Migh tå skall tu aldrig försaka.

[13 raders tomrum]

Jagh sätter tigh här i paradís,
 Som tu skalt leffua och vara vis.
 Jagh giffuer tigh alt thz här inne ähr,
 Föruthan thz lilla örta trää,
 Thes fructt skall tu icke smaka,
 Och ey thz minsta loff nedhertaga.
 Mins thz grant, och tagh tiluarha,
 Om tu vilt icke alt illa ffarha.
 Här ähr nogh som tu må äta,
 Om tu vilt elliest min ord att säta.
 Här ähr glädie och mykyn stor lust,
 Blomster, lilior, och allahandha kost.
 Min wänskap skall när tigh vara,
 Så lenghe tu vilt thz trää at spara.
 Äffua vacta tigh och samma lundh,
 I huario tima, och huario stundh.
 At tu tz icke illa ättniuther,
 Om iagh tigh aff paradís ffiuther.

Adam suarade.

Jagh tackar tigh herre fför tin mildhett,
 Att tu migh tocken nådhe wett.
 Först att iagh skall ey ensammet bliffua,
 Och ey mz sorgh, ångest att leffua.
 Affua som ähr mitt kött och blodh,
 Fförtu ähr hon migh mykhytt godh.
 Medan tu skapade henne aff mitt lifff,
 Migh till hugnat thz ärliga wiff.
 Jagh vill henna älska som siälffuer migh,
 Min verdige herre thett bidher iag tigh.
 Thz andra som tu bidher migh hålla,
 Guillet skall min salighet wälla.
 Thett lilla trä kan iagh wäll acta,
 Om thz vore mer iagh vill thz vacta.
 Jagh vill thes frucht inthz förarga,
 Och huarcken löff eller quist att sargha.
 Skall iagh än all thenna trän göma,
 Thz vill iag göra och inthett glöma.
 Jagh vill thes frucht wäll fföruara,
 Och thz skall stää fföruthan farha.
 Jagh tackar tigh herre migh inthz mödher,
 Then glädie iag haffuer hon migh wäl nöier.
 Tigh att tiäna och göma titt budh,
 Will iagh förty tu äst min gudh.
 För tin osäieligh stora kärlect,
 Will iagh tigh loffua Guinnerligh.

Adam thill Quam.

Si huadh skaparen ofs till godho gör,
 Bij kunnom ey tackan som ofs böör.

En så myktytt tjäna wij skullum iu mer,
 Fför then misskundh han ofs bether.
 Han giorde ofs sigh siälffuon lid,
 Huar finnes annor Creatur slick.
 Wij ährom vpfylte mz alla hans nådhe,
 Affus gångom aldrigh aff hans rådhe.
 Tu hörde väl att han gaff ofs all,
 Thenna trä, här ståndha, i vall.
 Men lifszens trä skall stånda i fridh,
 Minnoms thz grant i all vår idh.
 Om wij villiom bryta thes bloma,
 Thz kommer ofs så lithz til froma.
 Ty viliom thz göra som skaparen ofs bödh,
 Och wäria thz trä till vår dödh.

¶ Hua suaradhe.

Adam Adam tu talar wäll,
 Medh tinom ordom folger godh skäll.
 Jagh vill nu göra som tu migh bidher,
 Förty iagh vndher tigh nu lydher.
 Alla sammans skaparens doma,
 Skola aldrigh vtast mitt hjerta komma.

Diäffuulen talar till fina stalbröddher.
 Ach wee Ach we för stora sorgh,
 Som nu ähr kommen i heluetes borgh.
 Ytermera ähn wij hadhe fför,
 Som iagh thz mäst säia tör.
 Fordom vore wij i himmelrick frij,
 Mz glädie och lust, thett vette wäl ij.

Liffzens glädie haffde wij tää,
 Guillet wij må nu inthz ffää.
 Bthan eldh, glödh, och fröst,
 Migh tycker thz vara en hårdan kost.
 Vår skapere skop oss andeligh,
 Mz sin gudom effter sielffuan sigh.
 Nu haffuom wij mera ey aff th,
 En ångest och sorgh i huarion by.
 Iagh sågh migh vara visan och klår,
 Som then soll blandh stiårnonar står.
 Then klarhet som migh så vprättä,
 At iagh migh på en högā stol sätte.
 Så slogh gudh migh nidher aff himmelrick,
 Till heluetes eeldh Guinnerligh.
 Nu ähr ofz giort enn mera menn,
 Iagh skall thz hemnas och ey vara sen.
 Han haffuer ther skapatt all Creatur,
 Som ähr fiskar, foglar, och diur.
 Os ähr en mera och större vee giort,
 Som iagh nu nyligan haffuer sport.
 Han skapte ther en man som hether adam,
 Och ledde honom i paradis fram.
 Han gjorde honom en större hedher,
 Mz stor ärha och liffzens fredher.
 Ther till en quinna som heter Eva,
 Medh glädie skole te samman leffua.
 Them skapade han sigh sielffuom lick,
 Och gaff them liff Guinnerligh.
 Them haffuer güdh' så wphögt,
 Och them medh glädie så föröckt.

Och ära nu i paradisis
 Och haffua ther änn mera pris.
 En vij haffuom någon tidh,
 För en vij kunnom til heluetes nidh.
 Ty te ära veldigh öffuer all Creatur,
 Och te lyda them effter theras natur.
 Men migh hoppas thz bliffuer wäll verre,
 Tå iagh skall vara theras herre.
 Tolken heder finge vij aldrigh at äga,
 Thz vill iagh för idher alla at klagha.
 Kunnom vij mz vår list att spilla,
 Och them wtaff hans budhordh föruille
 Kunnom vij thz huadh skadhar ofs tåå,
 Vij måttom tå någon hugsualelse ffåå.
 Hemdh skall them komma vppå,
 Thz skall huar man lära förstå.
 Huad i trösten suara här till,
 Så gongom nu bort och öffuom spill.

En aff diäfflarne suarar såå.

Ach we Ach ve thz är ofs tiende ond,
 Te ära ver en all heluetes grundh.
 Kunde vij göma vår stora skade,
 Och göra thz så att te miste teras nådhe,
 Och komma mz ofs i thenna glödh,
 Iagh ville thz heller en all versens öö.
 It goott dagzuerkie gjorde vij tåå,
 Förty vij måtte någon hugsualelse ffå.
 Men iagh rädes vij singom tå forger större,
 En vij haffuom hafft någon tidh förre.

Thz i fade torre vij ey en göra,
 Förty thz kan alt ont vpröra.
 Therföre husbonde betenkiom ofs väll,
 Att thessa ärende följer godh skäll.

Husbonden svarar.

Ach vi Ach vij för tjäneste mann,
 Vare tigh badhe last och skam.
 Jagh mente tigh fullkloker att vara,
 Till att förminska vår arma skada.
 Nu vill tu fara m3 tolkit slärdh,
 Och säger thett som inthz ähr värt.
 Willtu migh inthz bättre hugsuala,
 Så tig så gärna som tu vil tala.
 Jagh skall thz öffua medh min list,
 Te skola mista ärona vift.
 Jagh skall och rådih tär till vpfinna,
 Att te skola i thenna elden brinna.
 Och giffua them ten plikt,
 För paradis och stora rickt.
 Skall iag en brinna för synderna thera,
 Jagh skall them skilia vidh teras ära.
 Varer vidh tröst allesamman,
 Ty ofs tilstundar glädie och gamman.
 Belsebub tu gamble flott säck,
 Nu snart någon rådih vpueck.
 Tu äst gammal vis och from,
 Sägh ofs här til någon läkedom.

Belsebub svarar,
 Husbonde them skolen i ffää,
 Förty här ähr godh emne vppå.

Thz råd skall doga thz skolen i pröffua,
 Som i nu alle skolen ffå öffua.
 Thz var fordom iag till skola gic,
 At iag tenna skall lärdom sic.
 Och lärde ther så liten en stund,
 At öffua skalle par så morgelund.
 Adam och Eua vill iag en dryck blanda,
 Mz min visdom och orther mongha.
 Biste iag huad han hade förbudit then man,
 Snart tå ville iagh suika han.
 Skulle iag en konst för päningar köpa,
 Och 7 par skoo sunderlöpa.
 Jagh vill them suika thz skolen i ffå vetta,
 Att te skola brinna i helnetes hetta.
 Effter thz ähr en quinna,
 Jag vill snart en skalkhet vpsinna.
 Skulle iag migh en betenkia itt dygn,
 Jagh funne väll på en huffund lygn.
 Och henne så fför quinnan att liuga,
 At hon skall för migh både niga och b.aga.
 Forty honn myktyt fructigh ähr,
 Och en lithen fara på sit hierta bär.
 Jagh vill säia henne sådant tall,
 Hon skulle snart haffua sin glädie fall.
 Som thz stora rykts nu går,
 Te komma snart hem till vår.

Texas konungh suarade,

Haff tack, haff tack tu ädele man,
 Som sådana råd ofs säia kan.

Tigh höffues loff, hedher, ära och pris,
 Som ähr i sådana rådom vis.
 Sådana män skulle man när sigh haffua,
 När han skulle till gressuen at fara.
 Mitt samuet haffuer nu vpuect,
 At suiika adam, och all hans sleckt.
 Varer nu glade och springin som rää,
 Ther till vij kunnom thz rådet ffåå.

Belzebub säger.

Ach giffuer lindh i thenna stundh,
 Et skallepar söckte mit hierta i grundh.
 Adam och Eua ära giorde aff mull,
 Förty skola te oss göra tull.
 I paradís står ett lithet träå,
 Thz må te ey öffwa vidh heluetes ve.
 Forty thet är them förbudhit vift,
 At te åy skola röra löff eller quist.
 Ther aff vill iagh itt äple bryta,
 Och mz stor list quinnan besuika.
 At hon thz skall giffua sinom bonda,
 Så ffå te vetta thenna vånda.
 Som vij lida, både nu och altidh,
 The må väl se vår kyrkiomefsa idh.
 Iagh vill och icke lenge töffua,
 Men nu snart mina konstler öffua.
 Jag vill migh skapa som en piga,
 Och så vp till paradís stigha.
 Sittien här och bidien för migh,
 At iagh må åther komma quid.

Iagh går nu rett åstadh
 Och hemtar ofz någon villebråd.

Eua eua tu ädle quinna,
 Swar kan man tin like finna.
 Tu äst nu skapat myktyt klår,
 Såsom then sol offuer himmelen går.
 Alla stjärnor och planeter måtte,
 Tigh altidh lyda och effter sättia.
 För thin skapelse och vanhett, *vanhet*
 Iagh säger tigh thz tu sielff vett.
 Tu äst nu veldigh i paradys hus,
 Ty må tu heta versens lius.
 [15 raders tomrum]
 Skaparen gaff ider then nådhe,
 At i skolen ther styra och regera bådhe.
 All Creatur idher tjänst at göra,
 Niga buga lydha och höra.
 Aff then fruct här växa kan,
 Ther äthen i aff både tu och han.
 Förutan thz trätt han ider förbödh,
 Och reddade idher med then hårda dödh.
 Atte tu och viste tiluisso thett,
 Svadh han monde mena ther medh.
 Aldrigh tu thär åter aff uende,
 För en tu thz samma äplät kendhe.
 Thes dygd hon är så stor,
 Att hon all tingh öffuergår.
 Svad dygd thz haffuer, sägiv iagh tigh,
 At aldrigh fan man något tes lick.

So ther aff äther han varder så vis,
 Som then tigh skaffte i paradīs.
 Got och ont han vetta får,
 Thz är then visdom som aldrigh förgår.
 Huad vill mann mer at begära,
 En haffua vishz, loff, heder, och ärha.
 Som gudh stelff i himmelrich bor,
 Huillen som tiänte all ängla kor.
 O huad tu from vara måtte,
 Om tu then stora visdom ätte.
 Och tå måtte tu väll heta en fruu,
 Och bära thet namn som tu bär nu.
 Var vis, var vis, vill tu migh sättia,
 Och vthaff thetta äplet äta.
 Medh min handh will iagh thz bryta,
 Aff huillet tu måtte mykht got åtniuta.
 Som iagh tigh nu haffuer sagt,
 Fulkomma thz medh alla mact.
 Och thz säger iagh tigh Eua,
 Tu må här aff inthz leffua.
 Giff och tin bonda Adam,
 Så må han väll bära konungs namn.
 Var nu fullsnar och tagh strax,
 Eua Eua tagh till tack.

Effua Suarade.

Iagh tror att tu säger migh sant,
 Migh inthz annat henda kan.
 Iagh tager thz äplet i mina handh,
 Icke mister iagh förty then helge andh.

Jag varder vijs och klof för gudh,
 Och alla ängla skola lyda mit budh.
 Och huad migh skall varda stor heder,
 Jag glädies i mit hierta vidher.
 At iagh skall ätsfilia bådhe goott och ilt,
 Effter thz tu migh thz lära vilt.
 Då iag haffuer äthit så får iag velle,
 Och en nu mykht större vppehelle.
 Och huad iag varder vellig tåå,
 Aff alt mit hierta iagh tenker vppå.
 Migh lystet här nu lenge att leffua,
 Medan iag skall så vis att bliffua.
 Jagh vill sedan för ingen att vika,
 Förty iag finner aldrigh min lifa.

Eua till Adam.

Adam Adam huar äst tu nu,
 Som gudh ähr iag bliffuin en mechtig fru.
 Jagh haffuer ättit aff trädzens fruct,
 Aff huillet som gånger all godh luct.
 Thett är söött och icke surt,
 Jag haffuer thz både smakat och sport.
 Thz sade migh en i iungfru life,
 At vij vardom både vise och rife.
 At med migh iagh bidher tigh gerna,
 Smaka thenna fructzens kärna.
 Dy migh ähr myklyn ära loffuat,
 Thz tycker migh och fuluäl doga.
 Adam Adam om tu thz vifte,
 Ingelunda tu thz gagnet miste.

Tigh sfer stor glädie och myklyn visdom,
 D adam huad tu bliffuer tå from.
 Så väll vtan som innan bock,
 Vi vardom både vijs och klock.

Adam fvarade

Är thz sant som tu säger migh,
 Tå vill iagh äta och lydhä tigh.

Adam sedan han hade ätitt
 ångrade sigh säiandhes.

Nu varder ofs både ångest och wee,
 Eua iagh mondhe ofs bådhe naken se.
 Nui Nui huad vij haffuom illa giortt,
 Glömt vårs herres budordh bort.
 Och rört thz trä som i fridh skulle ståndit,
 Så illa haffue vij aff vägen gangit.
 Skaparen är nu ofs vården vredher,
 Och iagh ähr vårdin honom myklyt ledher.
 Migh ståndher nu före en högeligh pina,
 Både för syudena tina och mina.
 Nu vet iag att han ofs hädan kastar,
 För thessa stora och grymma lastar.
 O Eua Eua huadh tu gjorde illa,
 At tu skulle migh så förnuilla.
 Thz haffde iag aldrigh någon tidh giort,
 Och hade ey varit tin söta ordh.
 Skaparen monde ofs myklyt förnara,
 Tå han ville från ofs fara.
 Ach ve Ac ve huad migh är vant,
 Vij farom illa thz vett iagh grant.

Nu förnam iagh syndh och aldrigh fför,
 Jag förrier så iagh nästan döör.
 Thz var ret thz bodord ena,
 Huilket iagh kan snarligh tro och mena.
 Som haffuer gudz lagh allena i sigh,
 Huilket iag haffuer nu brutit mz tigh.
 Ac we Ac we vi skulle thet brytha,
 Alla vara söner skola thz åtniuta.
 Tui Tui vij skulle thz spilla,
 Tet geller allom vårom barnom illa.
 Gongom bort heller till att ofs göma,
 Vart egit samuet monde ofs döma.

Engelen till Adam.

Jagh ähr en ängel aff himmelrick,
 Broderligh ähr iagh sender til tigh.
 I haffuen syndat så iemmerligh,
 Emot idher herre i himmelrick.
 Nu blyies i medh stora skam,
 Dlydigh haffuer tu varit Adam.
 Skaparen gaff tigh så mylyt gott,
 Huilket tu haffuer nu alt försmåt.
 Han gaff idher glädie och mylyn dygdh,
 Thz haffuer i skylt mz skam och blygdh.
 Till henne att skyla giffuer iagh tig kuast,
 Si huar tu är och mins huar tu vast.
 Nu äst tu vården en syndigh man,
 Som fordom var heligh förfan.
 Gudh Estkade tigh och hade tigh kär,
 Sittiandes i sinne hierta när.

Han skall sig vti döbhen giffua,
Om tu skalt saligh mz honom bliffua.

Gudh till Adam.

Adam adam huar gömer tu tigh,
Sui tor tu icke gå till migh.
Adam hui vill tu tigh för migh göma,
Medan ingen kan sig för migh dölia.
Adam tu hörer röstena mina,
Gack fram och suara syndena tina.
[18 raders tomrum]

Adam suaradhe.

Verdige herre iagh ähr nu här,
Syndafull ty ähr iagh wär.
Iagh ähr suikin aff quinno list,
Aff diäffuulen geckader thz är wist.
Quinnan hon ther till halp
At iagh så i hans snaro stalp.
Thz gjorde ormsens suet,
Nådige herre se mildelig til migh.
Quinnan bedrogh migh mz sit ordh,
Aff nådennes skrep, och vt för bordh.
Eitt bodhord iagh sent betendte,
Från tigh iag migh nedersendte.
Framdeles fölgdhe iagh kvinnonnes vilia,
Förty monde iagh migh från tigh skilia.
O herre benadhe migh,
Förty iagh gic ey sielffuer från tigh.
Iagh bidher tigh så mildeligh,
Var migh herre mistunderligh.

Gudh suarar.

Pliet varder ey någon sönt,
 Och inthz gott bliffuer olönt.
 Tu får tig ey en väll orsakat,
 Förty tu haffuer fullkomnat något.
 Te som tilstädia och te som bryta,
 Te skolla alla ena pina niuta.
 Hon illa gjorde och tu samthakte,
 Förty ären i aff paradis lyckte.
 I himmelen eller i tessa roo,
 Wägen i ther ingalunda boo.
 Nu skall diäffuulen le ther vidher,
 At i varden förde aff paradis nedher.
 Tu skalt tigh födhä m3 tinom suet,
 Medh mykyn nödh att tu thz vett.
 Alt thz kön som tigh är licht,
 Thz skall lessua m3 sinne ficht.
 Tina soner skola haffua arbete,
 Och tiäna sigh brödh m3 sinom juette.

Gudh till Guam.

Svad sac var thz att tu sued mannen,
 Medan tu haffuer ey stalbroder annan,
 Fulle viste tu wäll att tu skulle honom lisa
 Och honom till retta wägen visa.
 Att han mit bodh öffuergaff,
 Ther till tu honom en lärare var.
 Tu haffuer honom kommit till en vrånghuisa,
 Beggias idra gärningar thz beuisa.
 För huilket iagh skall sättia tigh plicht,
 Arbete tunge och myknt ficht.

Föddh tin barn medh sorgh och gråätt,
Förty tu lydde migh icke ått.

Gudh till ormen.

Tu diäffuell hui giorde tu thz,
Att tu drogh them aff rettan vägh.
Förty viderfars tigh en stor last,
Öffuer all ting tu förbannat est.
På titt byrst tå skall tu skrida,
Thz skall tu ther före lida.
Titt hus skall vara skogh och busk,
Battn och Etter skall vara tin kost.
Sata tigh både man och quinna,
Och teras slect huar te tigh sinna.
Förbannat vare tu frå thetta sinn,
Och aldrigh vare tu teras vän.

Engelen till Adam.

Adam gack nu aff thenne borgh,
Bti verden tigh berga mz sorgh.
Här haffuer tu spadan till att gräffua,
Och tu råden til at spianna och väfua.

Adam säger när han utgår
aff paradís.

[14 raders tonrum]

All min glädie ähr nu förkastat,
Hade iagh heller then dagen fastat.
An iag ått thz äplet, tå hade iagh varit from,
Och aldrigh kommit för then strenge dom.

Jagh hade tå bliffuit flock och vis,
 Och fät euigh glädie i paradis.
 Nu skall iag och all min affödo,
 För mina misgärningar haffua mödo.
 Plöia, harffua, hugga och grassua,
 Och aldrigh ro eller lisa haffua.
 Min hustru skall mz sorgh föda sin barn,
 Förthy vij kommom i diäffuulzens garn.
 All verden för min brott vngeller nödh,
 Med heluetes pina och hårdan dödh.
 Ty tager iag migh nu tenna spada,
 Och gonger nu bort och begynner grassua.
 Eua tagh både råck och ten,
 Och fät honom emillan tin ben.
 Spin och väff både dagh och nat,
 Bruka tigh fast, var icke lat.
 Om vij vår födo skolom fåå,
 Arbeß få vij ey vara ifrå.

Epilogus

Thetta spell är nu kometh til enda
 Of hoppas thz skal til gudz äro lenda.
 Ty ädle och oädle huar i sitt kaal
 Haffuen här hört om Adams faal.
 Ath i skole see och betracta mz steel
 Huru Gud of skapade ganssta weel
 Så ath Adam war in Engle like
 Til thes at ormen munde honom suite.
 Therföre Gud honom affparadismonde driffua
 Ther han hade gledie oc lust at liffua.

Sedhan medh forgh och myckin mödho
 Moste Adam och hans barn sökia sin födo
 Eva moste födha mz forgh och quida
 I thz hon Gudz lagh ey monde lyda
 Vthan leth sigh besuika med dieffuulzens list
 Och ååth äpleth aff förbudhin quist
 Så monde nu dieffuulen för then sledia
 Ath meniskian icke skulle himelriket erffua.
 Så gör han en nu i monge hande motto
 Hoo thz ey actar tå bliffuer han borto.
 Men taad ware Gudh för sin stora nådhe
 Som of beuarar för allan wådhe
 Ath wij genom Christum kune leffua frij
 För dieffuulens grymme tyrannij
 Thz wnne of Gudh wår skapare blidh
 Then iagh edher beffaller euinnerlig

Belial ex Inferno egrediens con-
 queritur de imperijs Christi deua-
 stantis Infernum et totum Regnum
 Sathol:[icum?]

Belial et Christus.

Belial.

Joduth wthoffuer thett stora öffuerwåld,
 Som fstedt är minom herre så båd.
 Belzebub thenn store Furste,
 Som rådde offuer wården så widt honom luster.
 Hann är nu bundenn medh kädior härth,
 Och kastat i mörkreth medh eenn faarth.
 Aff enom man som synthes fast ringa,
 Han kom i wårth huß och monde öß tuinga.
 Jesuz aff nazareth kallaß hanz namnun,
 Hanz fader heett Josep, en timberman.
 Maria hanz moder, en quinna släth,
 Wij kenne granth hanz slecht, och äth.
 Han kom och slogh wåra porthar neder,
 Så helueteß kraffter gaffß ther wåder.
 Wåre bröder som kallaß* lijknatz wid Elephanter,
 The rucke om helwethett som andree wanther.
 Och somblige sluppo medh lithett lijff,
 Wår öffuerste bleff fångath på samma tidh.
 Wårth rooff och byte som wij hade fåttth,
 Medh storth omack thår effter gåth.

desensus
 ab inferoß

* utstruget.

The fångar wij hade i våra hemnder,
 Them tog hann alla borth i fånnder.
 Och forde både fångarnar och fångsleth borth,
 Ther aff wårth rycke åhr skiett förkorth.
 Wår macht åhr nu så plath försuagadt,
 Så haffuer thenn Manen med of lagatt.
 En sådanna skada wij haffue nu fåått,
 Bliffue wij nestan huar man til spåth.

imprudencia
 ejus Memm Heer Belzebug haffuer giffuit mig fulmact,
 Att föra thenna saken wthi een acht.

Och gåå medh Jesu Råtthe gåångu,
 Förtålliandes ther, thenn stora försåångu.
 Som han haffuer giörtt wthi wårth Ricke,
 svort

Och aldrig ån nu årh funnen hanz lijcke.

Propositio
 argumenti
 eius contra
 Jesum
 Assumptio
 complexio
 Mann skulle ju haffua fridh och Noo,
 hus

Wthi sitt Landh fast säcker Boo.

Thenna råthem haffue wij icke nutith,

Therföre haffuer thå Jesus emoth Lagenn Bruthit,

2. Agt: B. Ther til med hade hann jngenn sac med of;

Att hann skulle ware i wår hus så foß.

3. agt. Och hade hann hafft rätt ther med,

Så skulle han haffue brukatt lagßenz sed.

4 agt. Och skriffuit of wppenbare seyge breff till,

Så skulle man seett jtt annath spill.

Våra legioner skulle wij haffua samman bracht,

Och falla honom emoth, med alle macht.

Tå skulle hann haffue seett huad han hade wunneth,

Han skulle säya sigh haffue krijsz folk sunnith.

Men förasserijd war hanz bäste konst,

En skall [han] haffua wthaff ogunst.

Wenn iag will nu til Her Beelzebub gåå,
 Och taga her fulmachts breff wppå.
 Att stempna thenna Jesum til lagh och doom,
 Han skall mig swara, om hann ähr froom;

Belial

Lätt wpp, jagh ärh en hielthe frij,

Sic pulsat:

Custos portæ:

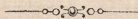
Wij ähre så redde wij tore icke kny.
 Att Jesus som kallað En Timberman,
 Kommer her igen och slår oß til skam.

Belial:

Redenz inthet och warer wissä ther wppå,
 Han skall med mig i rättem stå.
 Guad ähre han haffuer här med inlacht,
 Thett skall honom warda wid rätthen affsacht.
 Mig hoppas hann skall bliffua förmindre man,
 Om rätthen på honom falla kan.
 Her haffuer jag Breff, och god Beniß,
 Will her med läggia jun, Både ähre och priß.

Sic cantetur
 al[is]quod] pro-
 bit rursum
 erultans be
 [ ] citatio-
 nis. e = =

[Fortsättningen felar.]

Desa två hittills outgifna mysterer äro astrykta efter den enda kända handskriften, ett af M. L. Aschanei på Kongl. Bibliotheket förwarade samlingsband från 1599, märkt F. b. 7, hwari den förra upptar 13 blad, den senare, endast påbörjade, blott 3 sidor. Den swenska titeln "Om Meniskones skapelse" etc. är skrifwen af Aschaneus och wisar att detta stycke blifwit uppfördt, förmodligen i Upsala omkring 1570—80, hwilken tid handstilarna synas utwisa. De i texten angifna mellanrummen synas ha blifwit lemnade för att i handskriften insätta illustrationer till ämnet.

Sannolikt ligga fremmande förebilder till grund för båda styckena, ehuru nu ingenting kan härom uppgifwas. Angående det första är intet vidare bekant, än att det icke har någon gemenskap med ett Anglo-Norrmandiskt poem de creatione mundi eller le chasteau d'amour af Robert Grossetete. Belial åter, som war känd af P. Sjö på Danska, synes hafwa lånat sin grundidee från en under den senare medeltiden mycket spridd och ofta tryckt widlyftig theologisk skrift i half romanform, consolatio peccatorum eller liber Belial, Processus Luciferi contra Jesum iudice Salomone af Jacob de Theramo. Rika litet har något minne blifwit bewaradt af de swenske författarne eller öfversättarne.